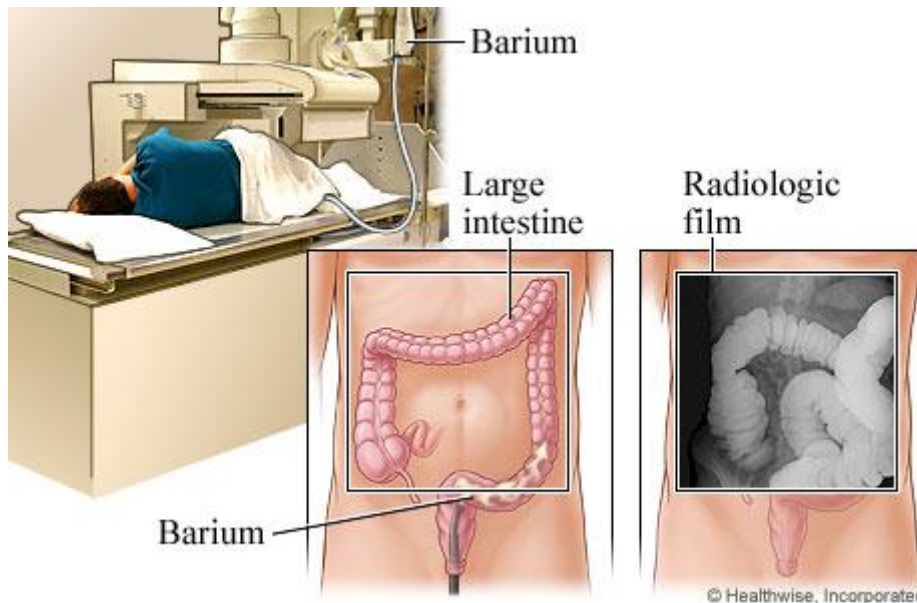


คู่มือการเตรียมตัว ตรวจลำไส้ใหญ่และไส้ตรงโดยวิธีการสวนแป้ง (Double – Contrast Barium Enema)



1. การเตรียมตัวก่อน

1. ให้อาหารอ่อนๆ (เช่น โจ๊ก ข้าวต้ม) และงดผัก ผลไม้ 2 วัน ก่อนถึงวันตรวจ
2. ให้อาหารเหลวตอนเย็น เช่น น้ำผลไม้ น้ำชุปต่างๆ น้ำแกงจืดหรือน้ำข้าวแทนอาหารอ่อนๆ (เมื่อเย็นก่อนทานยาระบาย)
3. ทานยาระบาย เวลา 20.00 น. (Xubil 45 ml = 1 ขวด) ก่อนวันตรวจ 1 วัน และให้ดื่มน้ำเปล่าตามประมาณ 1-2 ลิตร
4. หลังเที่ยงคืนของวันก่อนตรวจ ให้งดน้ำและอาหารทุกชนิด
5. นำใบนัดตรวจมายื่นที่ห้องเอกซเรย์ (เบอร์ 6 รังสีวินิจฉัยฯ)

หมายเหตุ * สตรีที่มีประจำเดือนในช่วงวันนัดตรวจให้โทรแจ้งที่แผนกเอกซเรย์ (เบอร์ 6 รังสีวินิจฉัยฯ) เพื่อเลื่อนนัดการตรวจ

การตรวจลำไส้ใหญ่โดยการสวนแป้ง (barium enema) เป็นวิธีการตรวจทางรังสีวิทยาเพื่อหาความผิดปกติของลำไส้ใหญ่ เช่น เนื้องอก มะเร็ง หรือการอุดตันในลำไส้ใหญ่มีความปลอดภัยสูงไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดมากนักโดยการสวนแป้งแบบเร็วซัลเฟต ประมาณ 200-300 CC และลมเข้าทางทวารหนัก จากนั้นจึงทำการเอกซเรย์เป็นระยะ แล้วถ่ายภาพเพื่อหาความผิดปกติหรือจุดที่สงสัยภายในลำไส้ใหญ่

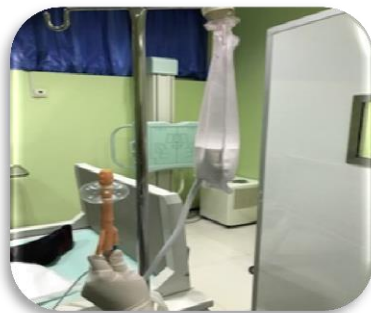
แป้งแบเรียมซัลเฟต คืออะไร

แป้งแบเรียมซัลเฟต เป็นสารทึบรังสี ลักษณะเป็นผงละเอียดละลายในน้ำได้น้อยมากจึงไม่ดูดซึมในร่างกาย ใช้สำหรับการวินิจฉัยโรคต่างๆ โดยเฉพาะโรคทางเดินอาหาร นำเข้าสู่ร่างกายผู้ป่วยโดยการรับประทานหรือสวนทางทวาร



2.วิธีการตรวจ

- 1.เจ้าหน้าที่จะเอกซเรย์ผู้ป่วยก่อนตรวจ 1 ภาพเพื่อดูว่ายังมีเศษอาหารค้างในลำไส้หรือไม่
- 2.เจ้าหน้าที่จะใช้หัวสวนชนิดเป่าลมสวนเข้าในทวารหนัก และจะบีบลมเข้าไปในหัวสวนเพื่อป้องกันการเลื่อนหลุดของหัวสวน



- 3.เมื่อเริ่มตรวจเจ้าหน้าที่จะเริ่มปล่อยสารทึบรังสีและลมเข้าไปในลำไส้ใหญ่ อย่างช้าๆ และจะเอกซเรย์ถ่ายภาพเป็นระยะตามส่วนต่างๆของลำไส้ใหญ่



4. ระหว่างการตรวจผู้ป่วยจะมีอาการแน่นท้องเนื่องจากการบิบสารทึบรังสี และลมเข้าสู่ลำไส้ใหญ่ ผู้ป่วยอาจรู้สึกคล้ายๆปวดอุจจาระให้ผู้ป่วยกลั้นไว้ก่อน พยายามหายใจเข้า-ออกลึกๆทางปากอาการปวดท้องจะค่อยๆเลาลง

5. ในระหว่างการตรวจ เจ้าหน้าที่จะแนะนำให้ผู้ป่วยกลั้นหายใจเพื่อถ่ายภาพรังสีและเปลี่ยนท่าทางในรูปแบบต่างๆ เช่น นอนคว่ำ นอนหงาย เอียงตัว เป็นต้น เพื่อให้แพทย์ ที่สวนเข้าไปเคลือบลำไส้ได้ดี ทำให้เห็นความผิดปกติได้มากขึ้น

6. เมื่อได้ภาพรังสีครบ เจ้าหน้าที่จะให้ผู้ป่วยไปถ่ายอุจจาระในห้องน้ำ และกลับมาถ่ายภาพรังสีอีก 1 ภาพ

3. หลังการตรวจ

1. หลังตรวจผู้ป่วยสามารถดื่มน้ำ ทานอาหารได้ตามปกติ

2. แพ้ที่สวนเข้าไป จะไม่ดูดซึมหรือตกค้างอยู่ในร่างกายและจะถูกขับถ่ายปนออกมากับอุจจาระตามปกติ ใช้เวลาประมาณ 3-4 วัน อุจจาระจะมีสีขาวปน แนะนำผู้ป่วยควรดื่มน้ำมากๆ และทานผัก ผลไม้ เพื่อช่วยในการขับถ่าย

ข้อพึงระวัง

1. แพ้แบบเรียมอาจทำให้เกิดอาการท้องผูกได้ หลังการตรวจ ผู้ป่วยควรดื่มน้ำ และรับประทานผัก ผลไม้มากๆ ในกรณีที่ผู้ป่วยเคยมีประวัติท้องผูกก่อนหน้านี้แพทย์ อาจพิจารณาสั่งจ่ายยาระบายให้ในกรณีที่จำเป็น

2. ผู้ป่วยบางรายอาจเกิดการแพ้สารแบเรียม แต่พบได้น้อย หากผู้ป่วยมีประวัติ การแพ้ ควรปรึกษา รังสีแพทย์ก่อนเข้ารับการตรวจ

3. ผู้ป่วยที่ตั้งครรภ์หรือสงสัยว่าจะตั้งครรภ์ ไม่ควรเข้ารับการตรวจด้วยวิธีนี้ เพื่อป้องกันทารกในครรภ์ได้รับอันตรายจากรังสี

4.ผู้ป่วยบางรายอาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดลำไส้ทะลุ (เกิดขึ้นน้อย) ทำให้แบเรียมไหลจากลำไส้ใหญ่เข้าสู่ช่องท้อง ในผู้ที่มีความเสี่ยงสูง แพทย์อาจพิจารณาตรวจวิธีอื่นแทน

คำถามที่พบบ่อย

1.อาหารอ่อนๆ และอาหารเหลวคืออะไร

ตอบ - อาหารอ่อน คือ อาหารที่ย่อยง่ายอ่อนนุ่ม มีน้ำมากกว่าปกติ เช่น ข้าวต้มหมูสับหรือโจ๊ก เป็นต้น

- อาหารเหลว คือ อาหารที่มีลักษณะเหลวเป็นน้ำ เช่น น้ำซุปต่างๆ น้ำแกงจืดหรือน้ำข้าว

2.ทำไมต้องดื่มน้ำเยอะๆตอนกินยาระบาย

ตอบ ยากลุ่มนี้มีความสามารถดูดน้ำเข้ามาในลำไส้และกระตุ้นให้เกิดการบีบตัวของลำไส้จึงเกิดความรู้สึกอยากถ่ายอุจจาระ ยาจะออกฤทธิ์ภายใน 30 นาที – 3 ชั่วโมง ฉะนั้นผู้ป่วยจึงต้องดื่มน้ำตามมากๆ เพื่อให้การระบายที่ง่ายขึ้น



กลุ่มงานรังสีวินิจฉัยและเวชศาสตร์นิวเคลียร์ โรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี

โทร. 042-207375 ต่อ 1127,1128